

ETKİN DİNLEME BEN DİLİ VE SEN DİLİ

Ahmet Hamdi Tanpınar Ortaokulu
Rehberlik Servisi

DİNLEME

1 ETKİN DİNLEME

2 EDİLGİN DİNLEME

ETKİN DİNLEME

Karşınızdaki kişinin söylediklerini doğru anladığınızı iletmenin etkili bir yoludur.

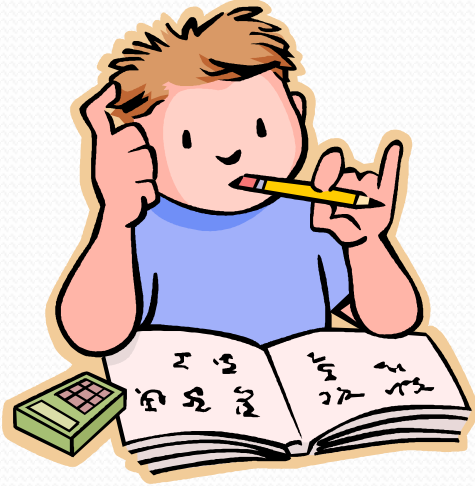
ETKİN DİNLEME

Etkin dinleme
çocuğun ne söylemeye
çalıştığını anlamaya
çalışıp, çocuğun
söylediklerine ayna
tutarak ona geri
iletmektir.

ETKİN DİNLEME

Çok aptalım, hiçbir zaman başarılı olamayacağım

Yeterince akıllı olmadığını düşünüyorsun, bunun için hiçbir zaman başarılı olamayacağına inanıyorsun.

ETKİN DİNLEME

Kardeşim beni
deli ediyor, yine
eşyalarımı
karıştırmış

Eşyalarını
karıştırdığı için
kardeşine çok
kızıyorsun

ETKİN DİNLEMENİN FAYDALARI

- Çocuğun mesajı test edilir.
- Çocukları daha iyi tanımamızı sağlar.
- Çocukların düşüncelerinin saygıyla karşılandığını, anlaşıldığı ve kabul edildiği gösterilir.

- Duyguların açılmasına yardımcı olur.
- Çocuklara duygularının doğal ve insanca olduğunu gösterir.
- İletişimin devamı için yüreklendirir.
- Gerçek ve altta yatan sorunların tanımlanmasını kolaylaştırır.

- Çocukun düşünerek sorununa çözüm bulmasını sağlar.
- Etkin dinlenen çocuklar da yetişkinleri dinler.
- Yetişkin sorunun sorumluluğunu tamamen üstlenmiş olmaz.

ETKİN DİNLEME KONUSUNDA UYARILAR

- Çocuğun duyguları yoğun olmalıdır.
- Sorunun kaynağından dolayı ve değiştirilmek istenen davranışlarda işe yaramaz.
- Çocuğun kendi çözümünü bulması önemlidir.
- Sık kullanılmamalıdır.

Etkin Dinleme Örnekleri

- Duyguların yansıtılmasına örnekler :
  - ☐ Bana tanıdığı en iyi kişi olduğumu söylediğinde ne yapacağımı bilemedim.
  - ☐ Söylediklerini duyunca hem utandın, hem de sevindin.

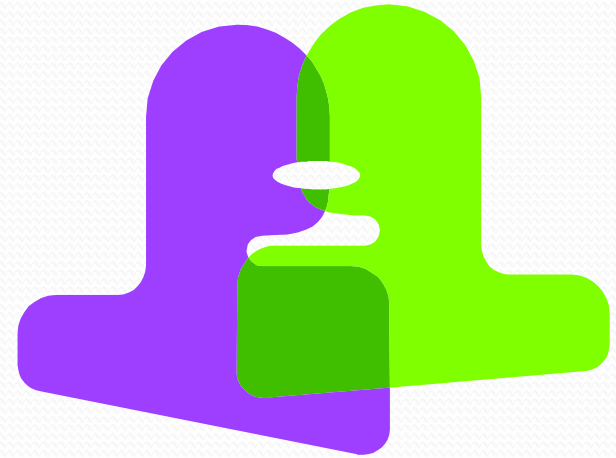
Etkin Dinleme Örnekleri

- Okul rezil, ödevler ağır, öğretmenler yardımcı olmuyor.
- Öfkelisin ve kendini engellenmiş hissediyorsun.

Etkin Dinleme Örnekleri

- İçeriğin yansıtılmasına örnekler :
  - ☐ Burada insanlar bir şey yapmamıza izin vermiyor.
  - ☐ Özgür değilsin.
  - ☐ Dersini seviyorum. Öğretmen iyi hazırlanıyor. Tartışma ortamı sağlıyor.
  - ☐ Yeterli bir öğretmen.

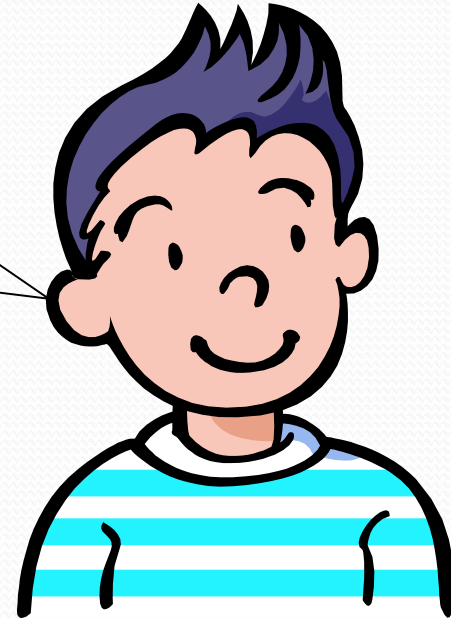
Etkin Dinleme Alıştırılmaları

- Odamı temizlemeyeceğim. Oda temizlemekten nefret ediyorum. Burası benim odam, istediğim gibi kullanırım.

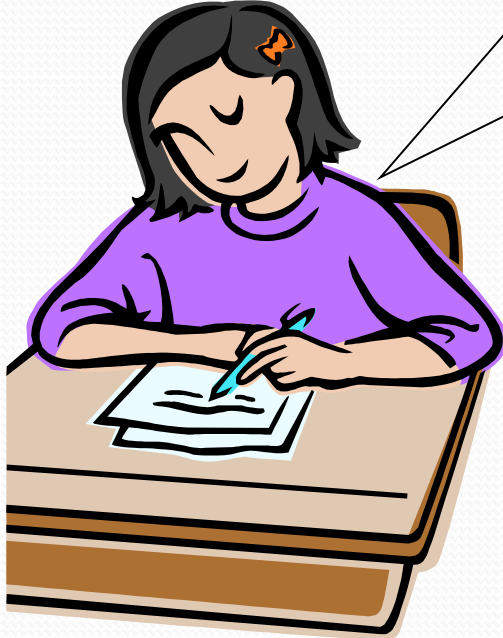
Etkin Dinleme Alıştırılmaları

Keşke çocuk olmasaydım. Bir an önce büyümek istiyorum, büyüyünce her istediğimi yapacağım.

Etkin Dinleme Alıştırmaları

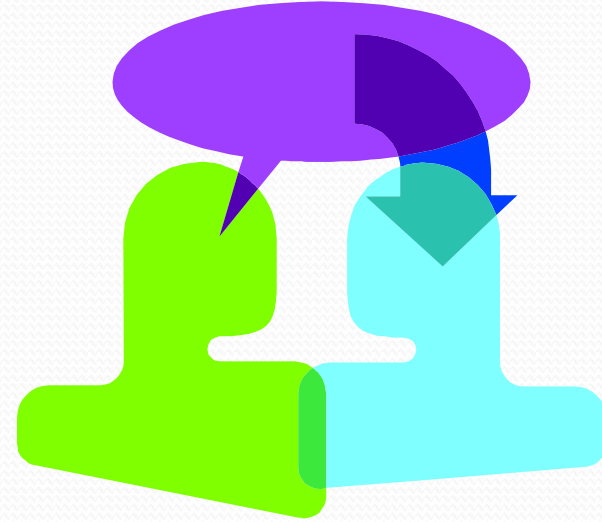
Ödevlerden nefret
ediyorum. Niye bu kadar
çok ödev veriyorlar.
Hiçbirini
yetiştiremeyeceğim.

EDİLGİN DİNLEME

Sözle tepki
vermeden, mesajı
yollayan kişiyi
dinlemektir.

SEN DİLİ

- Genellikle kızgınlık ifadeleri sen-dili ile yapılır.
- Sen-dili ile kurulan iletişimin çocuk üzerinde düzeltici bir etkisi pek olmaz.

SEN DİLİNİN SAKINCALARI

- Kızgınlığın gerçek nedenlerini açıklamaz.
- Olumsuz davranışın anne-baba üzerindeki belirgin etkilerini ortaya koymaz.

- İfade edilen kızgınlıklar davranışa değil de kişiliğe yöneliktir. Bu nedenle çocukta/gençte kırılmalara, gücenmelere neden olur.

- Tekrar bu mesajlarla karşılaşmamak için çocukta/gençte anne-baba ile iletişime girme isteği azalır.

- Çocuđa/gence yöneltelen kızgınlık mesajları çocukların ve gençlerin kimlik duygusunu ve özgüvenini azaltır.

- Özellikle küçük çocuklar “geri zekalı, aptal, tembel” gibi küçük düşürücü ifadelerin gerçek olduğuna inanabilirler.

- Sen dili ile ifade edilen hoşnutsuzluk, eleştiri sözleri, çocuğun direnmesine, karşı gelmesine, kızmasına ve söz dinlememesine neden olur.

BEN DİLİ

- Çocukların olumsuz duyguları yaşamamaları için yapılması gereken Ben–Dili ile konuşmadır.
- Ben dili ile konuşmak kişinin kendinden konuşması veya kendini övmesi demek değildir.

- Kişinin o anda, karşılaştığı durum veya davranış karşısında, kişisel tepkisini duygu ve düşüncelerle açıklayan bir ifade tarzıdır.

- Duygu ve düşüncelerimizi içtenlikle ifade eden sözcüklerdir.
- Anne-babanın olumsuz davranış sırasında yaşamakta olduğu olumsuz etki ve duyguları açıklayan dürüst ve sorumlu bir kızgınlık ifadesidir.

- Konuşan kişinin gerçek düşünce ve duyguları ile ilgili iletilimleridir.
- Başkaları hakkında değerlendirme ve yorumlar değil, kişisel duygu ve yaşantıları açıklar.

BEN DİLİ İLE KONUŞMANIN YARARLARI

- Duygu ve düşünceleri anında ilettiği için kullanan kişiyi rahatlatır.
- Kızgınlık ve öfke birikimlerini önler.

- Duyguların açıklanmasını, durumun daha iyi anlaşılmasını sağlar.
- Çocukların kendilerini, anne-babanın, öğretmenin yerine koyarak düşünmelerini sağlar.

- Çocuğun savunucu tutuma geçmeden, durumdaki rolünü ve sorumluluğunu görmesine yardımcı olur.
- Olumsuz davranışın değişmesini sağlar.
- Anne-baba ile çocuk arasında yakınlığın artmasını ve birbirlerine daha saygılı, sevgi dolu bir birlikteliğin yaşanılmasını sağlar.

BEN DİLİ İLE KONUŞMANIN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

- Çocukların düşünme yeteneklerinin arttırır.
- Sebep sonuç ilişkilerini daha iyi anlarlar.
- Sorumluluk sahibi bireyler olurlar.

- Çocukların daha sağlıklı gelişmesine ve özgüvenlerinin sarsılmamasına yardımcı olur.
- İç denetim kazanır.
- Başkalarını düşünmeyi, bencil olmamayı, kendi istek ve tepkilerini de ben-dili ile ifade etmeyi öğrenir.

ÇOCUKLA SAĞLIKSIZ İLİŞKİ KURMANIN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

- Çocuğun benlik gelişimini zedeler.
- Bazı olumsuz duyguların gelişmesine neden olur.

- Çocukun / gencin kendisi ile ve dolayısıyla çevresi ile sağlıklı ilişki kurmasını da engeller.
- Utanç ve suçluluk duyguları gelişir.

- Utanç duygusu ise insanı içten içe kemiren yok eden bir duygudur.
- Bu duygunun temeli çocuğu yetiştiren aile tarafından atılır.

- Yaşam boyunca kişiyi mutsuz eden bir duygu olarak varlığını korur.
- Utanç duygusu içinde olan kişi kendisi ve dış dünya ile sağlıklı ilişkiler kuramaz.

Sen Mesajları

Kes şunu baş belası

Çok kabasın her zaman sözümü kesiyorsun

Niçin kapıyı hep açık bırakıyorsun

Ben Mesajları

Kolumun çekştirilmesinden hoşlanmıyorum

Konuşmaya başlayıp sonunu getiremeyince sinirleniyorum

Kapının açık kalması beni rahatsız ediyor.

KENDİ ÖZELLİKLERİMİZİ VE BUNLARDAN KAYNAKLANAN FİKİRLERİMİZİ ÜSTÜNLÜK OLARAK KARŞIMIZDAKİNE KABUL ETTİRMEYE ÇALIŞMAK ÇATIŞMA DOĞURUR.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİM

